

บทที่ 4

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการประกันวินาศภัย

การประกันภัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของมนุษย์ที่คิดค้นขึ้นเพื่อการบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากการเผชิญการเสี่ยงภัยของมนุษย์ในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากสังคมของมนุษย์ไม่ว่าจะในยุคใดสมัยใดก็ตามมนุษย์จะต้องเผชิญอยู่กับการเสี่ยงภัยตลอดเวลา เช่น การสูญเสียทรัพย์สินจากภัยอันตรายต่างๆไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติ เช่น ลมพายุ น้ำท่วม แผ่นดินไหว เป็นต้น หรือภัยอันเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นมาเช่น อุบัติเหตุรถชน เรือล่ม เป็นต้น และการสูญเสียชีวิตของคนในสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือป้องกันมิให้เกิดขึ้นมาได้ ดังนั้นเมื่อมนุษย์ต้องเผชิญกับภัยเหล่านี้ตลอดเวลา สิ่งที่จะมาช่วยบรรเทาและเยียวยาความเสียหายต่าง ๆ เหล่านี้ มนุษย์จึงได้คิดนำเอาวิธีการทำประกันภัยมาใช้ โดยการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของมนุษย์ในสังคมนั้นเอง

การประกันภัยในปัจจุบันเป็นการทำข้อตกลงที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้ทำประกันภัย ซึ่งข้อตกลงการทำประกันภัยนี้เป็นเรื่องของการทำสัญญาซึ่งอาศัยกฎหมายมาบังคับให้มีผลผูกพันกันระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายที่มีการตกลงทำประกันภัยกันขึ้น การประกันภัยนั้นเป็นการเตรียมตัวสำหรับการเผชิญกับการเสี่ยงภัยก่อนที่ภัยและความเสียหายในการเสี่ยงภัยนั้นจะมาถึง โดยที่มิบุคคลซึ่งมีการเสี่ยงภัยนั้นลงเงินจำนวนหนึ่ง(คือจ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย)ให้กับผู้รับประกันภัย และเมื่อบุคคลใดในสมาชิกกลุ่มนั้นได้รับความเสียหายจากภัยใดๆที่ได้ตกลงกันไว้ ก็จะได้รับ การบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนจากเงินที่ได้ลงเงินและรวบรวมกันไว้ที่ผู้รับประกันภัยมาชดใช้ตามที่เกิดความเสียหายขึ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่สำคัญอีกหนึ่งธุรกิจในงานของสถาบันการเงินในประเทศไทย เช่น ธนาคารพาณิชย์¹ อันมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการระดมทุน โดยการระดมทุนจากผู้ลงทุนหรือผู้ออมเงินมาลงทุนซึ่งเงินที่ได้รับจากผู้ออมจะอยู่ในรูปของเบี้ยประกันภัยและเงินที่ได้จากผู้ลงทุนจะอยู่ในรูปของการซื้อหุ้น เบี้ยประกันเหล่านั้นไปลงทุนหาผลประโยชน์เปรียบเสมือนสถาบันการเงินที่ระดมเงินออม จากภาคเศรษฐกิจที่มีเงินทุนส่วนเกินไปลงทุนในภาคเศรษฐกิจที่ขาดแคลนเงินทุน ดังนั้น

¹ พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงินพ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 (ตอนที่ 27 ก), หน้า 1.

ธุรกิจประกันวินาศภัยจึงถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับภาคการการเงินอีกด้วย โดยเป็นเสมือนแหล่งระดมเงินออมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคเอกชน นอกเหนือจากหน้าที่รับประกันความเสี่ยง ซึ่งนับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมซึ่งในประเทศไทยของเรานั้นในส่วนของ การประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การประกันชีวิต (Life Insurance) และการประกันวินาศภัย (Non-Life Insurance) โดยธุรกิจการประกันภัยทั้ง 2 ประเภท² มีหลักเกณฑ์และมีการกำกับดูแลภายใต้กฎหมายที่แตกต่างกัน การประกอบธุรกิจประกันชีวิตอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำหรับการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535³ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในส่วนของการประกันวินาศภัยนั้น ก็มีหลายประเภทด้วยกัน เช่น ประกันอุบัติเหตุประกันภัยความเสี่ยงภัยทรัพย์สิน ประกันภัยธุรกิจ หยุคชะงัก ประกันอัคคีภัย ประกันอุทกภัย เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้สัญญาประกันวินาศภัยจึงมีความสำคัญเพราะเป็นสัญญาที่รับประกันความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้น ต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินโดยสัญญาประกันวินาศภัย คือ สัญญาซึ่งประกันความเสียหายต่าง ๆ อันสามารถคำนวณเป็นเงินได้เป็นการรับประกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ไม่ว่าจะ เป็นของตนเอง หรือของผู้อื่น และเป็นธุรกิจที่มีการระดมเงินออมของประชาชนขึ้นมาใช้ในรูปของเบี้ยประกัน รัฐบาลจึงต้องเข้ามาควบคุมธุรกิจประกันวินาศภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลธุรกิจ ประกันวินาศภัยในด้านความมั่นคงของ บริษัทประกันภัย และให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัย และประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยออกกฎหมายขึ้นมาควบคุม คือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535⁴และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีกรมการประกันภัย สังกัดกระทรวงพาณิชย์เป็นองค์กรกำกับดูแล

จากสภาพสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าสัญญาประกันวินาศภัยที่ผู้เอาประกันภัยทำกับบริษัทประกันวินาศภัยนั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสำเร็จรูป ที่ฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจเป็นฝ่ายจัดทำขึ้นซึ่งแต่ละครั้งทำครั้งละจำนวนมาก เพื่อนำออกใช้กับผู้บริโภค โดยอาศัยผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายเป็นผู้ร่างขึ้น เป็นเหตุให้ผู้บริโภคเสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อสัญญา หากแต่เป็นฝ่ายที่ผู้ประกอบธุรกิจที่มีความเหนือกว่า ทั้งในด้านวิชาชีพและด้านกฎหมาย ในการร่างสัญญานั้น ๆ ขึ้น ฝ่ายเดียวผู้ประกอบธุรกิจจึงเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบผู้บริโภค ก่อให้เกิด

² สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.). *ประเภทของการประกันภัย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.oic.or.th/th/education/insurance/about/category> [2564, 1 มกราคม].

³ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 109 (ตอนที่ 46), หน้า 33.

⁴ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 109 (ตอนที่ 46), หน้า 33.

สัญญาที่ไม่เป็นธรรม อันมีข้อกำหนดในสัญญาที่หลีกเลี่ยงและไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันระหว่างผู้ประกอบการประกันภัยกับผู้บริโภคในฐานะผู้เอาประกันภัย ซึ่งทำสัญญาประกันวินาศภัยแล้วไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันวินาศภัยได้ หรือบางรายได้รับค่าสินไหมทดแทนไม่ตรงตามสัญญา ปัญหาที่สำคัญคือ กรมธรรม์ที่ทำนั้นครอบคลุมหรือคุ้มครองไปถึงกรณีใดบ้างโดยอ้างเหตุความคุ้มครองในกรมธรรม์ครอบคลุมไม่ถึงหรือกรณีเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ศาลก็มักจะพิจารณาจาก หลักของการแสดงเจตนาในการเข้าทำสัญญา รวมไปถึงในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535⁵ และที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยขอสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522⁷ และที่แก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงนำมาสู่ประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกรณีผู้รับประกันภัยประวิงค่าสินไหมทดแทน

การประกันวินาศภัย คือ การประกันภัยทุกประเภทที่นอกเหนือจากการประกันชีวิต โดยผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้ผู้เอาประกันภัยหากทรัพย์สินที่ทำประกันภัยเอาไว้เกิดความสูญเสีย หรือเสียหายจากภัยต่างๆ ซึ่งความเสียหายนั้นสามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้จึงอาจกล่าวได้ว่า ประกันวินาศภัยนั้นคือสัญญาที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมเมื่อเกิดวินาศภัยกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ดังนั้น ประเด็นที่สำคัญที่สุดคือการชดใช้ค่าสินไหมตามสัญญาหรือกรมธรรม์ประกันวินาศภัย ซึ่งจากการร้องเรียนต่างๆ ที่ปรากฏว่าบริษัทจะมีการประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาแม้ประเทศไทยจะได้มีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ อันได้แก่พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งหมวดต่าง ๆ ออกเป็น 6 หมวด นอกเหนือจากคำจำกัดความคือหมวด 1 บริษัท หมวด 2 การควบคุมบริษัท หมวด 3 การเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบการประกันวินาศภัย หมวด 4 ตัวแทนประกันวินาศภัย หมวด 5 กองทุนเพื่อการพัฒนาธุรกิจประกันวินาศภัย หมวด 6 บทกำหนดโทษ

อีกทั้งเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับประกันวินาศภัยประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่จะใช้ควบคุมสัญญา ศาลได้ใช้หลักต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญาที่มีอยู่เดิมที่แก้ไขปัญหาดังต่างๆอันเกี่ยวกับสัญญาที่มีอยู่ถูก

⁵ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 109 (ตอนที่ 46), หน้า 33.

⁶ พระราชบัญญัติว่าด้วยขอสัญญาที่ไม่เป็นธรรมพ.ศ. 2540. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 (ตอนที่ 72 ก), หน้า 32.

⁷ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 96 (ตอนที่ 72), ฉบับพิเศษ หน้า 20.

ตีความอย่างเสรีเพื่อให้เหมาะสมแก่คดีหลักสัญญา ที่ว่านี่อ้างถึงแนวความคิดต่างๆ เช่น หลักการต่างตอบแทน โดยใช้หลักการของหลักสัญญาต้องเป็นสัญญาผู้วิจัยเห็นว่า เป็นหลักที่อยู่เบื้องหลังกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับ สัญญาและการชำระหนี้เกือบทุกเรื่อง แม้จะ ไม่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนแต่ก็ถือว่าเป็นหลักทั่วไปในการนำมาปรับใช้เรื่องสัญญาและการชำระหนี้ คือเมื่อบุคคลเข้าทำสัญญาต่อกันแล้วต้องปฏิบัติตาม ข้อตกลงที่ได้ทำต่อกันไว้ อีกทั้ง และหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นอันเป็นผลโดยตรงจากภัยที่ทำให้ประกันภัยไว้ ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหม ให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับตามความเสียหายที่แท้จริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการที่ผู้เอาประกันภัยได้จ่ายไปเพื่อรักษาทรัพย์สินไม่ให้เกิดความเสียหายจากภัยที่เกิดขึ้น แต่ค่าสินไหมทดแทนนั้น ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ ส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย คือการที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องมีกรรมสิทธิ์ สิทธิประโยชน์ หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกันภัยในขณะที่ทำสัญญาประกันภัย อีกทั้ง หลักความสุจริตต่อกันอย่างยิ่งโดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้แก่ผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัยจะต้องมีความเป็นสุจริตใจในการทำสัญญาต่อกัน โดยการเปิดเผยข้อความจริงการไม่แถลงข้อความเท็จ และการรับรองว่าจะปฏิบัติตามสัญญาประกันภัย กล่าวคือ ในการรับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยฉบับใดฉบับหนึ่งนั้น ผู้รับประกันภัยมีความเสี่ยง และความเป็นไปได้ที่อาจต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยตลอดระยะเวลาที่มีการเอาประกันภัยไว้ เป็นต้น ซึ่งในมาตรา 2 – 302 ได้บัญญัติในเรื่องของหลักการต่างตอบแทนหมายถึงการที่คู่สัญญาแต่ละฝ่ายในสัญญา ต้องอยู่ภายใต้หน้าที่ตามกฎหมายต่ออีกฝ่ายหนึ่ง (เว้นแต่จะ ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น) การก่อให้เกิดสัญญาต้องมีการต่อรองซึ่งการต่อรองต้องมีการต่างตอบแทนแต่ละฝ่ายให้คำมั่นและต่างก็เป็นลูกหนี้ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามบางครั้งมีการใช้หลักการต่างตอบแทนกันในหนึ่ไปในทางที่หมายถึงการมีการต่างตอบแทนที่เพียงพอแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้ให้คำมั่น แต่มีการให้ค่าตอบแทนซึ่งเป็นการต่างตอบแทนกัน ก็ถือได้ว่าคู่สัญญามีการต่างตอบแทนที่เพียงพอ

อย่างไรก็ตามเมื่อกลับมาพิจารณากฎหมายของประเทศไทย จากการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แม้จะได้มีข้อกำหนดบางประการเพื่อมิให้บริษัทผู้รับประกันภัยเอาเปรียบผู้เอาประกันภัยในเรื่องของการห้ามมิให้บริษัทรับประกันภัยประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือ ประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่าย หรือคืนแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริตได้ซึ่งได้บัญญัติไว้ใน

มาตรา 36 ซึ่งบัญญัติว่า

“ห้ามมิให้บริษัทประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่าย หรือคืนไปโดยไม่สุจริต

การกระทำหรือการปฏิบัติใดๆ ของบริษัทที่จะถือว่าเป็นการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”⁸

มาตรา 59 ซึ่งบัญญัติว่า

“รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าบริษัท

4. ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัย ที่ต้องจ่ายหรือคืน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริต”

มาตรา 88 ซึ่งบัญญัติว่า

“บริษัทใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 มาตรา 28 มาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 52 มาตรา 53 มาตรา 54 วรรคหนึ่งหรือไม่วางเงินสำรองประกันภัยตามมาตรา 24 หรือไม่ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนดตามมาตรา 37 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 41 หรือมาตรา 43 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และถ้าเป็นกรณีการกระทำความผิดต่อเนื่อง ให้ปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่”¹⁰

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ถือว่าเป็นการประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย ประกาศ ณ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2549 อาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 36 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจในการออกประกาศ

การกระทำหรือการปฏิบัติใดๆ ของบริษัทหากกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ ให้ถือว่าบริษัทประกันวินาศภัยประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือจ่ายหรือคืนโดยไม่สุจริต”

⁸ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 36.

⁹ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 59.

¹⁰ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 88.

ข้อ 3(1) วรรคสอง “ในกรณีการตกลงความเสียหายเป็นตัวเงินบริษัทไม่ระบุจำนวนเงิน หรือไม่กำหนดวันรับเงินที่แน่นอนหรือกำหนดวันรับเงินเกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่คู่กรณีได้ตกลงกัน”¹¹

จากมาตราดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า แม้ตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้มีการห้ามมิให้บริษัทประกันการจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือประกันการคืนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายหรือคืนแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริตหรือการกระทำหรือการปฏิบัติใดๆ ของบริษัทที่จะถือว่าเป็นการฝ่าฝืนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ไว้ในมาตรา 36วรรคสองจากกรณีการตกลงความเสียหายเป็นตัวเงินบริษัทไม่ระบุจำนวนเงิน หรือไม่กำหนดวันรับเงินที่แน่นอนหรือกำหนดวันรับเงินเกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่คู่กรณีได้ตกลงกันและกรณีการตกลงความเสียหายเป็นอย่างอื่น บริษัทไม่ระบุไว้ให้ชัดเจนว่าเลือกกระทำการโดยวิธีใด ณ สถานที่แห่งใด ใช้ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด หรือ ระบุระยะเวลาดำเนินการที่เกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่คู่กรณีได้ตกลงกัน เว้นแต่จะมีเหตุอันควรและได้รับความยินยอมจากคู่กรณี

อีกทั้ง ในปัจจุบันพบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกรณีผู้รับประกันภัยประวิงค่าสินไหมทดแทนจากสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งเป็นข่าวอย่างมากจากบริษัทประกันภัยรายใหญ่ ซึ่งบริษัทผู้รับประกันภัยนั้นมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินแก่ผู้เอาประกันภัย หรือบุคคลผู้มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิดชอบตามหลักต่างตอบแทน ตามมาตรา 2-302 แห่งประมวลกฎหมายพาณิชย์ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่บริษัทผู้รับประกันภัย กลับปฏิเสธการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่ผู้เอาประกันภัย จนเป็นเหตุทำให้บุคคลผู้เอาประกันภัยนั้น จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง อันเป็นการเพิ่มภาระเพิ่มขึ้นตอน และเพิ่มระยะเวลา จึงทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่จะเอาประกันภัยอย่างมาก โดยผู้ที่จะเอาประกันภัย จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ด้วยการเดินทางไปร้องเรียนต่อกรมการประกันภัย หรือฟ้องคดีต่อศาลหรือในกรณีที่มีการตกลงจำนวนค่าสินไหมทดแทนแล้วบริษัทผู้รับประกันภัยไม่ออกหลักฐานให้มารับเงินหรือออกหลักฐานให้มารับเงินโดยไม่ลงวันที่ หรือหลักฐานนั้นลงวันที่รับค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวนวันที่ได้กำหนดไว้ นับแต่วันที่บริษัทได้ออกหลักฐานนั้น¹² เป็นต้น

¹¹ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ถือว่าการประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือประกันการคืนเบี้ยประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย ประกาศ ณ พ.ศ.2549. ข้อ 3.

¹² อธิวัฒน์ สุภสวัสดิ์วัชร, งามตา เขมะจิโต. (2559). การจัดการค่าสินไหมทดแทนประกันภัย. *คู่มือปฏิบัติงานสำหรับตัวแทนประกันวินาศภัย*. หน้า 5-6.

การประวิงค่าสินไหมทดแทนนี้จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากแก่ผู้เอาประกันภัย เนื่องจากเมื่อเกิดวินาศภัยแล้ว ความเสียหายย่อมเกิดขึ้นทันที ผู้เอาประกันต้องการได้รับการคุ้มครองความเสียหายอย่างรวดเร็วซึ่งช่วงที่ต้องเสียเวลาฟ้องร้องคดีหรืออยู่ในระยะเวลาที่บริษัททำการประวิง เวลาไม่ว่าในรูปแบบใด ย่อมเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยในด้านทรัพย์สินอันคำนวณเป็นเงินได้ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดความเดือนร้อนอย่างมากกับบริษัทผู้เอาประกันภัยซึ่งนอกจากจะต้องเสียค่าเบี้ยประกันแล้ว ยังจะต้องเสียเวลาจากการประวิงจากบริษัทผู้รับประกันภัยอีก

ตามมาตรา 59 กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่าบริษัท

(4) ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัย ที่ต้องจ่ายหรือคืน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือจ่ายหรือคืนไปโดยไม่สุจริต¹³

อย่างไรก็ตามแม้จะมีกฎหมายดังกล่าว แต่ผู้วิจัยพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า กฎหมายการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยดังกล่าว นั้น ก็ไม่ทำให้บริษัทผู้รับประกันวินาศภัยนั้นเกิดความเกรงกลัวที่จะ โคนสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย เนื่องจากปัจจุบันหาก โคนสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยหรือธุรกิจอย่างอื่นอย่างใดก็ตาม เพียงแค่เปลี่ยนชื่อบริษัท พร้อมทั้งเปลี่ยนตัวบุคคลเพื่อขอจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล รวมทั้งขออนุญาตประกอบธุรกิจที่ โคนสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นๆ ก็จะทำให้ธุรกิจที่ โคนสั่งเพิกถอนไปนั้น กลับมาเปิดได้

อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากบทกำหนดโทษ แม้จะบัญญัติอยู่ในมาตรา 88 ซึ่งกำหนดในเรื่องของกรณีบริษัทใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 มาตรา 28 มาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 52 มาตรา 53 มาตรา 54 วรรคหนึ่งหรือไม่วางเงินสำรองประกันภัยตามมาตรา 24 หรือไม่ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนดตามมาตรา 37 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 41 หรือมาตรา 43 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และถ้าเป็นกรณีการทำความผิดต่อเนื่อง ให้ปรับอีกไม่ เกินวันละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

จากกรณีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติตามมาตรา 88 กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 วรรคสองซึ่งเป็นประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ถือว่าการประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือประวิงการคืนเบี้ยประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัย ในข้อที่ 3 (1) แล้ว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงบทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา 88 กรณีที่บริษัทผู้รับประกันภัยไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36 วรรคสองบริษัทผู้รับประกันวินาศภัยซึ่ง

¹³ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 59.

กระทำความผิดจะได้รับบทกำหนดโทษ โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และถ้าเป็นกรณีการกระทำความผิดต่อเนื่องให้ปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

จะเห็นได้ว่าไม่มีการบัญญัติให้ชัดเจนในเรื่องของหากบริษัทผู้รับประกันวินาศภัย ประวิงค่าสินไหมทดแทน ว่าบุคคลใดจะต้องรับผิดชอบบ้างไม่ว่าจะเป็นประธานกรรมการ กรรมการต่างๆ จะต้องรับผิดชอบอย่างไรและที่สำคัญเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นไม่มีบทกำหนดโทษในทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุก อันเป็นบทกำหนดโทษที่สำคัญ แม้เจตนารมณ์มาตรา 77¹⁴ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงบทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา 88 กรณีที่บริษัทผู้รับประกันภัยไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 36 วรรคสอง บริษัทผู้รับประกันวินาศภัยซึ่งกระทำความผิดจะได้รับบทกำหนดโทษ โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และถ้าเป็นกรณีการกระทำความผิดต่อเนื่องให้ปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ดังนั้น หลักเกณฑ์และกฎหมายภายในประเทศไทยจึงไม่มีความน่าเกรงกลัวเนื่องจากไม่มีบทกำหนดโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดในเรื่องของการประวิงค่าสินไหมทดแทน หรือการคืนเบี้ยประกัน อันมีลักษณะอันเป็นการประวิงก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เอาประกันภัยอย่างร้ายแรง ในกรณีนี้ ผู้วิจัยเห็นควรจะให้มีบทกำหนดโทษกรณีบริษัทผู้รับประกันวินาศภัยประวิงค่าสินไหมทดแทนเป็นการลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดทั้งโทษทางอาญา และโทษปรับทางปกครองด้วย

¹⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

ซึ่งหากหลักเกณฑ์ กฎหมายของประเทศได้มีบทกำหนดโทษกรณีบริษัทผู้รับประกัน วิทยาศาสตร์ ประวิงค่าสินไหมทดแทน เป็นการลงโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดทั้งโทษทางอาญา บท กำหนดโทษจำคุก และโทษปรับทางปกครอง โดยตั้งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกัน วิทยาศาสตร์รวมถึงเพิกถอนใบอนุญาตตัวแทนประกันวิทยาศาสตร์ จะทำให้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย กรณีผู้รับประกันภัยประวิงค่าสินไหมทดแทน ลดน้อยลงและพระราชบัญญัติประกันวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจะสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกรณีการคืนเบี้ยประกันภัยของการทำประกันภัยชำซ้อน

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยศึกษาการทำการประกันวินาศภัยชำซ้อนซึ่งเป็นประกันวินาศภัย ประเภทหนึ่ง โดยหลักการของการประกันภัยชำซ้อนตามหลักเกณฑ์ กฎหมาย ภายในประเทศไทย ยังมีได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ พบว่า

1) ในสหราชอาณาจักร มาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในสหราชอาณาจักรนั้น มีทั้งการกำกับดูแลโดยรัฐบาลตั้งแต่การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย จะต้องเป็นสมาชิกหรือสมาคมตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับการที่ให้ ภาคเอกชนสามารถกำกับดูแลกันเอง มาตรการในการกำกับดูแลในสหราชอาณาจักรจะเน้นการ ค้ำครองผู้เอาประกันภัยเป็นหลัก ซึ่งในกรณีทำประกันภัยชำซ้อน การประกันภัยชำซ้อน นอกจาก จะก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้เอาประกันภัยแล้วยังก่อให้เกิดหน้าที่ของผู้รับประกันภัยในการคืนเบี้ย ประกันภัย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 84 (f) ของพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล 1906 ดังนี้

“มาตรา 84 (f) ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติข้างต้น หากผู้เอาประกันภัยได้เอา ประกันภัยไว้เกินกว่ามูลค่าโดยการประกันภัยชำซ้อน ก็ให้คืนเบี้ยประกันภัยตามส่วนของเบี้ย ประกันภัยทั้งหลาย”

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาชำซ้อนของสหราชอาณาจักร หลักการพื้นฐานของการประกันภัยชำซ้อน คือการทำประกันภัยไว้เกินกว่ามูลค่าที่สามารถเอา ประกันภัยได้ หรือเกินกว่ามูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ก่อให้เกิดการเสียหาย ความเสียหายและร่วมชดใช้ในระหว่างผู้รับประกันภัยด้วยกันเอง โดยที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับค่า สินไหมทดแทนเพียงวินาศภัยที่แท้จริงซึ่งหากกรรมธรรม์ประกันภัยทั้งหลายได้ทำขึ้นในเวลา ที่ต่างกันและกรรมธรรม์ ประกันภัยฉบับแรกได้รับการเสียหายไว้แล้วทั้งหมดในเวลาใดก็ตาม หรือ หากว่าการเรียกร้องได้รับการชำระ ไปตามกรรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกนั้นจนเต็มจำนวนเงินที่เอา

ประกันภัยไว้ ก็ไม่จำเป็นต้องคืนค่าเบี้ยประกันภัยในส่วนของการมรณกรรมประกันภัยนั้น และเมื่อใดที่การประกันภัยชำซอนได้ทำขึ้น โดยที่ผู้เอาประกันภัยเองทราบก็ไม่จำเป็นต้องคืน

2) ในเครือรัฐออสเตรเลีย ก็ได้กล่าว เกี่ยวกับการประกันภัยชำซอน เพื่อเป็นหลักการในการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยในทรัพย์สิน ซึ่งได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเลของออสเตรเลีย ค.ศ. 1909 มาตรา 90 ตอนท้ายได้กำหนดไว้ดังนี้¹⁵

ประการแรกการประกันภัยชำซอนหากได้ทำขึ้นในเวลาที่แตกต่างกันและตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกได้รับการเสี่ยงภัยไว้ทั้งหมดแล้ว จะไม่มีการคืนเบี้ยประกันภัยตามกรมธรรม์ที่ได้รับการเสี่ยงภัยแล้ว

ประการที่สอง ในกรณีที่มีการประกันภัยชำซอน เมื่อผู้รับประกันภัยรายใดรายหนึ่งได้خذใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วเต็มจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้แล้ว ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถเรียกให้ผู้รับประกันภัยตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับนั้นคืนเบี้ยประกันภัยได้ แม้ว่าผู้รับประกันภัยฉบับนั้นจะมีสิทธิเรียกให้ผู้รับประกันภัยรายอื่นร่วมเฉลี่ยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ก็ตาม

ประการที่สาม ในกรณีที่มีการประกันภัยชำซอนนั้น ได้ทำขึ้น โดยที่ผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วว่า เป็นการประกันภัยชำซอน ผู้เอาประกันภัยก็ไม่สามารถเรียกให้ผู้รับประกันภัยทุก ๆ รายที่รับประกันภัยนั้นคืนเบี้ยประกันภัยให้แก่ตนได้

ผู้วิจัยได้ย้อนกลับมาพิจารณาที่หลักเกณฑ์ กฎหมายภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับประกันวินาศภัย จะเห็นได้ว่าในเรื่องของการที่กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยนั้นมีสิทธิเรียกเอาเบี้ยประกันภัยกับผู้รับประกันวินาศภัยไม่มีหลักเกณฑ์และกฎหมายกำหนด ไว้ในกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งการควบคุมประกันวินาศภัยมีเพียงแต่การบัญญัติเกี่ยวกับประกันวินาศภัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 870 ซึ่งบัญญัติว่า

“ถ้าได้ทำสัญญาประกันภัยเป็นสองรายหรือกว่านั้นพร้อมกันเพื่อความวินาศภัยอันเดียวกัน และจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัยรวมกันทั้งหมดนั้นท่วมจำนวนที่วินาศจริงไซ้ ท่านว่าผู้รับประโยชน์ชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพียงเสมอจำนวนวินาศจริงเท่านั้นผู้รับประกันภัยแต่ละคนต้องจ่ายเงินจำนวนวินาศจริงแบ่งตามส่วนมากน้อยที่ตนได้รับประกันภัยไว้

อันสัญญาประกันภัยทั้งหลาย ถ้าลงวันเดียวกัน ท่านให้ถือว่าได้ทำพร้อมกัน

¹⁵ รัฎฐา ตันทวิบูลย์วงศ์. (2549). *ประกันภัยหลายราย*. วิทยานพนธ์นิติศาสมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. หน้า 138.

ถ้าได้ทำสัญญาประกันภัยเป็นสองรายหรือกว่านั้นสืบเนื่องเป็นลำดับกันท่านว่า ผู้รับประกันภัยคนแรกจะต้องรับผิดชอบเพื่อความวินาศภัยก่อน ถ้าและจำนวนเงินซึ่งผู้รับประกันภัยคนแรกได้ใช้นั้นยังไม่คุ้มจำนวนวินาศภัยไซ้ ผู้รับประกันภัยคนถัดไปก็ต้องรับผิดชอบในส่วนที่ยังขาดอยู่นั้นต่อ ๆ กัน ไปจนกว่าจะคุ้มวินาศ”¹⁶

ในกรณีที่เป็นประกันภัยซ้ำซ้อนที่ทำประกันภัยต่างวันกันและเกิดวินาศภัยกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไว้จนเสียหายสิ้นเชิง ถ้าผู้รับประกันภัยรายแรกจ่ายค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนที่เอาประกันภัยไว้แล้ว หากยังไม่คุ้มวินาศภัยผู้รับประกันภัยรายที่สองจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่เหลือ แต่ถ้าผู้รับประกันภัยรายที่สองจ่ายค่าสินไหมทดแทนไม่เต็มจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ อาทิ เช่นในกรณีเมื่อเกิดความเสียหายเกิดขึ้นเป็นจำนวน 2 ล้านบาท โดยผู้รับประกันภัยรายหนึ่งให้ความคุ้มครองความวินาศภัยในวงเงิน 1.5 ล้านบาท และผู้รับประกันภัยรายที่สองให้ความคุ้มครองความคุ้มครองวินาศภัยในวงเงิน 1 ล้านบาท เมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกจ่ายค่าสินไหมทดแทนครบ 1.5 ล้านบาทแล้วผู้รับประกันภัยรายที่สองต้องจ่ายอีกเพียง 5 แสนบาทก็จะคุ้มวินาศภัย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้รับประกันภัยรายที่สองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ถึง 1 ล้านบาทตามจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ ดังนั้น ผู้รับประกันภัยรายที่สองจะต้องคืนเบี้ยประกันภัย ให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากผู้รับประกันภัยรายที่สองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่เต็มจำนวนวงเงินที่เอาประกันภัยไว้ ดังนั้น หากผู้รับประกันภัยรายที่สองไม่คืนเบี้ยประกันภัยจะถือว่าเป็นการเอาเปรียบแก่ผู้เอาประกันภัยหรือไม่ โดยวิเคราะห์ประกอบกับทฤษฎีว่าด้วยประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะต้องตั้งอยู่บนความสมดุล กล่าวคือ ผู้บริโภค หรือผู้เอาประกันภัยต้องการเสียอัตราเบี้ยประกันภัยที่ต่ำ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ผู้รับประกันภัย สามารถดำรงอยู่ได้และการยอมเสียผลประโยชน์บางส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือหลักของการเฉลี่ยภัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะชน หรือบุคคลผู้เอาประกันภัยด้วยและหากพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้กำหนดในเรื่องของการคืนเบี้ยประกันภัยกรณีการทำประกันภัยซ้ำซ้อนไว้อย่างชัดเจนซึ่งหากพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา มาตรา 873 และ 874 บัญญัติว่า

มาตรา 873 “ถ้าในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนั้น มูลประกันภัยได้ลดน้อยถอยลงไปหนักไซ้ ท่านว่าผู้เอาประกันภัยชอบที่จะได้ลดจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัยไว้ และลดจำนวนเงินเบี้ยประกันภัย”¹⁷

¹⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 870.

¹⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 873.

และตามมาตรา 874

“ถ้าคู่สัญญาได้กำหนดราคาแห่งมูลประกันภัยไว้ ผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้ลดจำนวนค่าสินไหมทดแทน ก็แต่เมื่อพิสูจน์ได้ว่าราคาแห่งมูลประกันภัยตามที่ได้ตกลงกันไว้เป็นจำนวนสูงเกินไปหนัก และคืนจำนวนเบี้ยประกันภัยให้ตามส่วนกับทั้งดอกเบี้ยด้วย¹⁸

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติในการคืนเบี้ยของประกันยังมีความไม่ชัดเจนว่าผู้เอาประกันภัยจะสามารถเรียกเบี้ยประกันภัยคืนได้หรือไม่ หรือกรณีอย่างไรบ้างที่จะได้รับ หรือไม่ได้รับเบี้ยประกันภัยคืนบ้าง เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวมีแต่เพียงการกำหนดกรณีที่ได้กำหนดมูลประกันภัยไว้และหากต่อมาราคาที่ประเมินมูลค่าประกันภัยนั้นสูงไป ก็ได้ดำเนินการให้ลดเบี้ยประกันภัยลง และคืนจำนวนเบี้ยประกันภัยให้ตามส่วนกับทั้งดอกเบี้ย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีบัญญัติถึงกรณีหากเกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยรายแรกชำระค่าสินไหมทดแทนกรณีเกิดความเสียหายแล้ว โดยได้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดหรือผู้รับประกันสองรายและรายแรกได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนจนคุ้มทุนวินาศภัยแล้ว แต่ผู้รับประกันภัยรายที่สองไม่ได้ร่วมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนร่วมจะสามารถคืนเบี้ยประกันได้หรือไม่ หรือกรณีที่ผู้รับประกันรายแรกชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มวงเงิน และผู้รับประกันภัยรายที่สองชดใช้ในส่วนที่เหลือไม่เยอะมาก ผู้เอาประกันภัยสามารถที่จะขอคืนเบี้ยประกันวินาศภัย

4.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของประกันวินาศภัย กรณีสัญญาประกันวินาศภัยและกรรมกรรมประกันวินาศภัยไม่เป็นธรรม

เนื่องจากสัญญาประกันวินาศภัยนั้นเป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่อยู่ภายใต้บังคับเรื่องผลของสัญญา กล่าวคือถ้าในสัญญาได้มีการกำหนดเงื่อนไขบังคับก่อนไว้ในสัญญาแล้ว ซึ่งหากเป็นกรณีที่คู่สัญญามีได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่สัญญาระบุไว้ก็อาจทำให้สัญญานั้นสิ้นผล ตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา หรือ หลักเสรีภาพในการทำสัญญา อัน เป็นหลักที่อธิบายแก่หน้าที่เกิดสัญญาจะเป็นหน้าที่ยุติธรรมสำหรับคู่สัญญา เพราะคู่สัญญามีเสรีภาพอิสระที่จะตกลงทำสัญญาหรือไม่ก็ได้ ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการเอาเปรียบเกินไป หรือหน้าที่ตนรับภาระไว้มีมากกว่าหน้าที่อีกฝ่ายหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามจนไม่เป็นธรรมแล้วก็ไม่จำเป็นต้องยอมรับข้อตกลงก่อให้เกิดหนี้ขึ้น โดยการไม่ตกลงทำสัญญาด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อใดที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาก็ต้องถือเท่ากับว่าคู่สัญญาเห็นว่าหนี้นั้นยุติธรรมแล้ว และหลังจากที่สัญญาเกิดขึ้นแล้ว ลูกหนี้จะอ้าง

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 874.

ในภายหลังว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมไม่ได้ เพราะในขณะที่ทำสัญญาฯ ยังไม่มีใครบังคับ เมื่อคู่สัญญาเห็นว่าไม่ยุติธรรมก็ไม่จำเป็นต้องทำสัญญาด้วย เมื่อตกลงทำสัญญาแล้ว สัญญาจะยุติธรรมสำหรับคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะอ้างว่าอีกฝ่ายเอาเปรียบจากข้อสัญญาที่ตกลงกันแล้วไม่ได้ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญในกรมธรรม์ประกันภัยและเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งตามปกติแล้วเป็นเงื่อนไขเดียวกับเงื่อนไขของสัญญาประกันภัย

ซึ่งจากกรณีดังกล่าวข้างต้นมาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้ว ผู้วิจัยพิจารณาหลักเกณฑ์ กฎหมาย ระเบียบของประเทศไทยประกอบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา Uniform Commercial Code หรือ UCC (ประมวลกฎหมายพาณิชย์เอกรูปของประเทศสหรัฐอเมริกา)

จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นกฎหมายที่ให้ความสำคัญคุ้มครองเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ได้แก่ มาตรา 2-302 ซึ่งบัญญัติ หลักการวินิจฉัยเกี่ยวกับข้อสัญญาไม่เป็นธรรมไว้โดยใช้ “หลักความสมเหตุสมผล (Unconscionability) มาใช้เพื่อแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งมีหลักว่า “ถ้าศาลพบว่าสัญญาหรือข้อสัญญาใดไม่เป็นธรรมในขณะที่ทำสัญญานั้นศาลอาจปฏิเสธที่จะบังคับใช้สัญญา หรืออาจบังคับใช้ส่วนที่เหลือของสัญญา หรืออาจจำกัดการใช้ข้อสัญญาใดที่ไม่เป็นธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงผลใดๆที่ไม่เป็นธรรม” และใน “หลักไม่มีความยินยอมร่วมกัน” ต้องมีการแสดงออกซึ่งการแลกเปลี่ยนความยินยอมระหว่างกัน การแสดงออก ดังกล่าวต้องเห็นพ้องต้องกันทั้งสองฝ่าย อาจกล่าวได้ว่าความยินยอมร่วมกัน คือ การพบกันของจิตใจ ของคู่สัญญา แต่ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ได้อ่านหรือเข้าใจข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรเช่นนี้ ไม่ถือว่ามี การพบกันของจิตใจหรือมีความยินยอมร่วมกัน

ดังนั้น เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาหลักเกณฑ์และกฎหมายในประเทศไทย อันเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยซึ่งได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 861 อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคต คั่งได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย¹⁹

มาตรา 863 อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัยไว้แล้วไซ้ ท่านว่ายอมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด²⁰

¹⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 861.

²⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 863.

มาตรา 879 ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในเมื่อความวินาศภัยหรือเหตุอื่นซึ่งได้ระบุไว้ในสัญญาฉบับนั้นได้เกิดขึ้นเพราะความทุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัย

ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในความวินาศภัยอันเป็นผลโดยตรงมาแต่ความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุที่เอาประกันภัยเว้นแต่จะได้อัดกลบกันเป็นอย่างอื่น²¹

มาตรา 880 ถ้าความวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลภายนอกไซ้ ผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปเป็นจำนวนเพียงใด ผู้รับประกันภัยย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยและของผู้รับประกันภัยซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกเพียงนั้น

ถ้าผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแต่เพียงบางส่วนไซ้ ท่านห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยใช้สิทธิของตนให้เสื่อมเสียสิทธิของผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประกันภัย ในการที่เขาจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกเพื่อเศษแห่งจำนวนวินาศภัย²²

จากมาตราดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

เงื่อนไขชนิดแรกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเงื่อนไขโดยปริยาย อันเป็นเงื่อนไขที่ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจนในกรมธรรม์แต่เป็นเงื่อนไขตามกฎหมายเพื่อความสมบูรณ์ของกรมธรรม์ประกันภัยคือผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในวัตถุที่เอาประกันภัย และวัตถุที่เอาประกันภัยนั้นสามารถกำหนดได้แน่นอน และ

เงื่อนไขชนิดที่สองเป็นเงื่อนไขโดยชัดแจ้งเป็นเงื่อนไขที่ปรากฏเป็นตัวอักษรในกรมธรรม์ประกันภัย ชนิดต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของกรมธรรม์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรณีดังนี้

ประการแรกเงื่อนไขทั่วไป กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยและใช้สำหรับกรมธรรม์ประกันภัยทุกชนิดที่ออกให้แก่ผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องปฏิบัติในหลักทั่วไป เช่น การแจ้งเหตุวินาศภัยให้ผู้เอาประกันภัยทราบโดยไม่ชักช้า สิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เอาประกันภัยภายหลังเกิดวินาศภัย ข้อยกเว้นการคุ้มครองมาตรฐาน วิธีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน การเฉลี่ยความรับผิดชอบระหว่างผู้รับประกันภัยด้วยกัน การรับช่วงสิทธิ และวิธีการอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น

ประการที่สอง เงื่อนไขเฉพาะกรณี เป็นเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ หรือยกเว้นความสัมพันธ์ในกรมธรรม์ประกันภัยเป็นเงื่อนไขที่กำหนดความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยไว้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ยังรวมถึงเงื่อนไขข้อคุ้มครองพิเศษ ข้อยกเว้นพิเศษที่ปรากฏเป็นข้อความในกรมธรรม์ประกันภัย หรือในใบแนบท้ายกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งล้วนแต่

²¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 879.

²² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 880.

เป็นข้อความที่มีผลบังคับกับคู่สัญญาประกกันภัยให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง มิฉะนั้นกรรมธรรม์ประกกันภัยนั้นไม่มีผลบังคับได้ตามกฎหมายบริษัทผู้รับประกกันภัยอาจกำหนดเงื่อนไขที่หลุดพ้นความรับผิดไว้ในสัญญาประกกันภัยและกรรมธรรม์ประกกันภัยก็ได้ ในการตีความสัญญาประกกันภัยและกรรมธรรม์ประกกันภัยว่าอะไรเป็นเงื่อนไขแห่งความรับผิดหรือหลุดพ้นความรับผิดซึ่งสัญญาประกกันภัยและกรรมธรรม์ประกกันภัยเป็นสัญญาชนิดสำเร็จรูป

จากการกำหนดเงื่อนไขไว้ในสัญญาประกกันภัยหรือกรรมธรรม์ประกกันภัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กรณี บริษัท ก เป็นบริษัทผู้เอาประกกันวินาศภัย ได้ทำสัญญาประกกันภัยกับ บริษัท ข ซึ่งเป็นผู้รับประกกันวินาศภัยโดยลักษณะของสัญญาประกกันภัยประกกันวินาศภัยหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัยเป็นรูปแบบของสัญญาสำเร็จรูป โดยขณะที่ทำสัญญาหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัยระหว่างบริษัท ก กับ บริษัท ข นั้นบริษัท ก ซึ่งเป็นผู้เอาประกกันวินาศภัยไม่ได้เห็นข้อยกเว้นอย่างชัดแจ้งครบถ้วน หรือไม่ได้ทราบถึงในเรื่องของข้อยกเว้นของสัญญาหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัยดังกล่าวในเรื่องของการแจ้งความเสียหายให้กับบริษัท ข ซึ่งเป็นบริษัทผู้รับประกกันวินาศภัย โดยในสัญญาหรือกรรมธรรม์ดังกล่าวนั้น ระบุไว้ในข้อยกเว้นของสัญญาหรือกรรมธรรม์ว่า หากเกิดความเสียหายกับผู้เอาประกกันวินาศภัย และผู้เอาประกกันไม่ได้แจ้งผู้รับประกกันวินาศภัยให้ทราบถึงความเสียหายภายใน 15 วัน ผู้รับประกกันวินาศภัยจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบอันเป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกกันวินาศภัย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัท ก ซึ่งเป็นผู้เอาประกกันวินาศภัยขณะที่เกิดความเสียหายแต่ไม่ได้ดำเนินการแจ้งความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบริษัท ข ซึ่งเป็นผู้รับประกกันวินาศภัยให้ทราบถึงความเสียหายภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อยกเว้นของสัญญาหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัย คือ ภายในระยะเวลา 15 วัน อันเนื่องมาจากการเกิดเหตุสุดวิสัยหรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงทีตามโดยบริษัท ก ซึ่งเป็นผู้เอาประกกันภัยวินาศภัยได้ดำเนินการแจ้ง บริษัท ข ซึ่งเป็นผู้รับประกกันวินาศภัยให้ทราบถึงความเสียหายของทรัพย์สินที่ได้เอาประกกันวินาศภัยไว้หลังเกิดเหตุ 30 วันอันเป็นระยะเวลาที่ล่วงเลยจากที่ระบุไว้ในสัญญาหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัยมาแล้วกว่า 15 วัน โดยตามสัญญาหรือกรรมธรรม์ประกกันวินาศภัยจะถือได้ว่าผู้รับประกกันวินาศภัยได้หลุดพ้นจากความรับผิดจากข้อยกเว้นดังกล่าวแล้วโดยไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้เอาประกกันวินาศภัย

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนำหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกามาพิจารณาประกอบกับปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมาตรา 2-302 ได้บัญญัติ “หลักไม่มีความยินยอมร่วมกัน” ไว้ กล่าวคือจะต้องมีการแสดงออกซึ่งการแลกเปลี่ยนความยินยอมระหว่างกันทุกประการ การแสดงออก ดังกล่าวต้องเห็นพ้องต้องกันทั้งสองฝ่าย อาจกล่าวได้ว่าความ

ยินยอมร่วมกัน คือ การพบกันของจิตใจ ของคู่สัญญา แต่ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ได้อ่านหรือเข้าใจ ข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรเช่นนี้ ไม่ถือว่ามี การพบกันของจิตใจหรือมีความยินยอมร่วมกันจาก หลักไม่มีความยินยอมร่วมกันข้างต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าสัญญาประกันวินาศภัยหรือกรมธรรม์ ประกันวินาศภัย ระหว่างบริษัท ก ซึ่งเป็นผู้เอาประกันวินาศภัย กับ บริษัท ข ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัย นั้น เป็นสัญญาสำเร็จรูป และบริษัท ก ซึ่งเป็นบริษัทผู้เอาประกันวินาศภัย ไม่ได้ทราบหรือเห็น ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันวินาศภัยอย่างชัดเจนหรือครบทุกประการ ซึ่งจะถือว่าผู้เอา ประกันวินาศภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขบังคับก่อนหรือเงื่อนไขบังคับหลังของสัญญาหรือกรมธรรม์ ประกันวินาศภัยไม่ได้และสัญญาและกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าวนั้น ผู้รับประกันภัยเป็นผู้จัดทำ ขึ้นฝ่ายเดียวโดยที่ผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำและไม่มีโอกาสให้ต่อรองเจรจาในการ ทำกรมธรรม์ดังกล่าวเลยสัญญาหรือกรมธรรม์ดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรมต่อผู้เอาประกันวินาศภัยอย่าง ยิ่งและแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็น ธรรม โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

ประการแรก มาตรการในเชิงป้องกัน ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้ความคุ้มครองใน ลักษณะป้องกันการใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมก่อนหรือขณะทำสัญญา ซึ่งได้แก่ ประกาศ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 และ

ประการที่สอง มาตรการในเชิงแก้ไขเยียวยา ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้ความคุ้มครอง ในลักษณะที่เข้าไป แก้ไขเยียวยาข้อสัญญาที่มีการใช้บังคับระหว่างคู่สัญญาแล้ว และได้เข้ามาฟ้อง เป็นคดีต่อศาล ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540แม้มาตรการทาง กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมจะครอบคลุมความคุ้มครองตั้งแต่ก่อน ทำสัญญาจนกระทั่งเกิดการใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมอย่างไรก็ตามการให้ความคุ้มครองก็ยังคงไม่ มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับ สัญญาประกันภัยหรือกรมธรรม์ประกันภัยในรูปแบบสำเร็จรูป โดยมีทั้งปัญหาในการบังคับใช้ของ หน่วยงานที่ให้ความคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากการใช้ดุลพินิจของศาลในการวินิจฉัยและ พิพากษาบรรดคดี หรือปัญหาการให้ความคุ้มครองของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ยังไม่ สามารถเข้าช่วยเหลือผู้บริโภคได้อย่างใกล้ชิดมากนัก และยังมีปัญหาความชัดเจนของบทบัญญัติ กฎหมายจนทำให้เกิดปัญหาการตีความและปัญหาการเยียวยาผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากการ ใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมที่ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองถึงผู้บริโภคที่ยังมิได้ฟ้องเป็นคดี อีกทั้ง ในเรื่องของปัญหาการขาดมาตรการลงโทษที่สามารถป้องปรามและยับยั้งการใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็น

ธรรมได้ ตลอดจนปัญหาความ ช้ำช้อนของกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นเมื่อนำหลักเกณฑ์ กฎหมายเกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย ในประเด็นของการประกันวินาศภัยของประเทศไทยมาพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายประเทศไทยที่กำกับ ดูแล และควบคุมเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัย ยังมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนด กฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับธุรกิจประกันภัย อาทิ ประกันวินาศภัยเพื่อให้ผู้เอาประกันภัยได้รับ ประโยชน์สูงสุดและเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ซื้อกรมธรรม์ประกันภัยหรือกรณีในเรื่องของความ รับผิดชอบและเงื่อนไขในประกันภัยของผู้รับประกันภัยหรือกรณีในเรื่องของการประวิงค่าสินไหม ทดแทนของผู้รับประกันภัยอันจะทำให้ผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นผู้ซื้อกรมธรรม์ประกันภัยได้รับความ เสียหายอย่างมาก เนื่องมาจากเมื่อเกิดวินาศภัยแล้วผู้เอาประกันภัยได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนไม่ ตรงเวลาหรือตรงจำนวนซึ่งเอาประกันไว้ตามที่กำหนดในกรมธรรม์ อีกทั้งกรณีการทำประกันภัย ชำช้อนหรือประกันภัยหลายรายว่าผู้รับประกันภัยรายอื่นๆ จำเป็นที่จะต้องคืนค่าเบี้ยกรมธรรม์ ประกันวินาศภัย

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรให้ประเทศไทยมีการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข หลักเกณฑ์และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ ควบคุม ดูแลธุรกิจประกันภัยให้ครอบคลุมและมีความชัดเจนมาก ยิ่งขึ้นเช่นเดียวกับกฎหมายต่างประเทศดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งหากหลักเกณฑ์และกฎหมาย ในประเทศไทย ยังไม่ได้มีการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขในส่วนของมาตรการการควบคุม กำกับ ดูแล และบทกำหนดโทษที่ชัดเจนเอาไว้ อันจะก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นสาเหตุอันจะนำไปสู่ ประเด็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคได้เนื่องจากสัญญากรมธรรม์ที่สร้างขึ้นระหว่างผู้รับ ประกันภัยกับผู้เอาประกันภัยเป็นสัญญาอันไม่เป็นธรรมและผู้บริโภคเกิดความเสียหายในการที่ ทำ กรมธรรม์ประกันภัย ดังกล่าว อันจะส่งผลทำให้ธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยคอยได้รับผลกระทบไป ด้วย อันจะส่งผลให้เงินรายได้และภาษีอากรจากการที่รัฐบาลดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรบริษัทที่ทำ ธุรกิจประกันภัยลดลง และส่งผลให้เงินที่ขับเคลื่อนและผลักดันเศรษฐกิจภายในประเทศลดลงก่อให้เกิด ผลกระทบกับรายได้ของประเทศไทยอีกต่อไป